

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a z členov Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľky: **R. R.**, bytom R., právne zastúpenej JUDr. M. K., advokátom v S., proti odporkyňi: **Sociálna poisťovňa - ústredie**, Bratislava, Ul. 29. augusta č. 8, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č.k. 2Sd/51/2008-104 zo dňa 27.4.2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Sd/51/2008-104 zo dňa 27.4.2010 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľke náhradu trov konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozsudku potvrdil rozhodnutie č. X. zo dňa 21.5.2008, ktorým odporkyňa podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon) priznala navrhovateľke invalidný dôchodok od 4.1.2005 v sume 6 732 Sk (223,46 €) mesačne a zároveň vyslovila, že v zmysle príslušných zákonných ustanovení sa tento dôchodok od 1.7.2007 zvyšuje na 8 251 Sk (273,88 €) mesačne. O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že ich náhradu navrhovateľke nepriznal.

Súd tak rozhodol potom, čo dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporkyne je vecne správne a odporkyňa postupovala podľa príslušných ustanovení zákona. Uviedol, že dátum vzniku invalidity stanovili posudkoví lekári zhodne na 5.11.2004, kedy bolo potvrdené rozhodujúce zdravotné postihnutie neurologického charakteru, ktoré malo u navrhovateľky za následok vznik invalidity. Navrhovateľka uplatnila nárok na invalidný dôchodok žiadosťou dňa 4.1.2008 a preto jej ho odporkyňa mohla priznať najviac 3 roky spätne, teda od 4.1.2005. K námietkam navrhovateľky uviedol, že síce o dôchodok žiadala už v roku 1999, ale po posúdení jej zdravotného stavu nebola uznaná invalidnou.

Proti rozsudku podala navrhovateľka včas odvolanie a žiadala ho zmeniť a rozhodnutie odporkyne zrušiť s odôvodnením, že pred podaním žiadosti zo 4.1.2008 podala aj iné žiadosti (zo dňa 26.12.2003 a 2.2.2004), ktoré podľa jej názoru odporkyňa vybavila nezákonným spôsobom – ako sťažnosti. Podľa navrhovateľky je zrejmé, že medzi jej žiadosťami o invalidný dôchodok zo 14.11.1999 a zo 4.1.2008 existujú aj ďalšie podania, ktoré boli nesprávne posúdené a preto lehoty na priznanie invalidného dôchodku spätne sú zachované. Naďalej trvala na tom, že invalidizujúcim ochorením trpela už v roku 1999. Namietala aj nezrozumiteľnosť a nepresvedčivosť rozsudku krajského súdu.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny s odôvodnením, že posudkoví lekári sociálneho poistenia po objektívnom posúdení výsledkov vyšetrení zdravotného stavu navrhovateľky a za jej osobnej účasti vyhotovili logické a jednoznačné posudky, z ktorých vychádzal vo svojom rozhodnutí aj krajský súd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 17. mája 2011 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

Podľa § 70 ods. 1 zákona podmienky nároku na invalidný dôchodok stanovuje zákon v ustanovení § 70 a nasl., podľa ktorých poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 71 ods. 1 zákona je poistenec invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Podľa § 71 ods. 4 zákona pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe

a) lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a

b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

V konaní o preskúmanie rozhodnutí odporkyne o dávkach dôchodkového poistenia, v rámci ktorých sa rozhoduje o invalidnom dôchodku, je nevyhnutnou požiadavkou dôsledne objasnený zdravotný stav žiadateľa o dávku z hľadiska určenia miery poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Vzhľadom na to, že posúdenie dlhodobosti nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť občana vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti, vo veciach sociálneho poistenia je dokazovanie v tomto smere zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia príslušnej pobočky resp. ústredia (§ 153 ods. 5 zákona).

Podľa § 112 ods. 1 zákona **dávka sa prizná alebo sa zvýši odo dňa, od ktorého dávka alebo jej zvýšenie patrí**, najviac tri roky spätne odo dňa zistenia, že sa dávka priznala alebo sa vyplácala v nižšej sume, ako patrí, **alebo najviac tri roky spätne od uplatnenia nároku na dávku alebo nároku na jej zvýšenie, ak sa dodatočne zistí, že sa dávka** priznala v nižšej sume, ako patrí,
b) vypláca v nižšej sume, ako patrí,
c) odoprela neprávom alebo
d) priznala od neskoršieho dátumu, než od ktorého patrí.

Podľa § 184 zákona **dávkové konanie sa začína**, ak tento zákon neustanovuje inak, **na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby**, ktorá si uplatnila nárok na dávku a nárok na výplatu dávky (ods. 1).

Žiadosť o priznanie dávky sa podáva na tlačive určenom Sociálnou poisťovňou. Fyzická osoba uvedená v odseku 1 je povinná preukázať skutočnosť rozhodujúcu na nárok na dávku a nárok na jej výplatu spôsobom určeným Sociálnou poisťovňou. Rozhodnutie o zaradení poistenca do evidencie uchádzačov o zamestnanie sa považuje za žiadosť o dávku v nezamestnanosti (ods. 5).

Z pripojeného spisového materiálu odporkyne a spisu prvostupňového súdu odvolací súd zistil, že navrhovateľka požiadala po prvýkrát o invalidný dôchodok žiadosťou zo dňa 4.11.1999, ktorá bola rozhodnutím zo dňa 2.2.2000 zamietnutá z dôvodu, že navrhovateľka podľa posudkových lekárov nebola ani čiastočne invalidnou. Zákonnosť tohto rozhodnutia odporkyne bola potvrdená v preskúmovacom konaní – rozsudkom krajského súdu č. k. 3S 172/00-12 zo dňa 22.8.2000 a rozsudkom NS SR sp. zn. 2So 184/2000 zo dňa 27.3.2001. Rozhodnutie odporkyne tým nadobudlo právoplatnosť dňom 2.2.2000.

Navrhovateľka podala ďalšiu žiadosť o priznanie invalidného dôchodku (to znamená žiadosť v zmysle § 184 zákona – na tlačive odporkyne) až dňa 4.1.2008, na základe ktorej odporkyňa znovu skúmala podmienky pre priznanie invalidného dôchodku navrhovateľke.

Zdravotný stav navrhovateľky bol následne posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne – pobočky v Spišskej Novej Vsi (zo dňa 17.1.2008) so záverom o invalidite navrhovateľky z dôvodu, že miera poklesu jej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 75%. Podľa posudku bola rozhodujúcim ochorením navrhovateľky kvadruparéza (kap. IV, odd. B, pol. 8) a za deň vzniku invalidity bol určený 23.11.2007 – teda deň, odkedy navrhovateľka sama žiadala invalidný dôchodok priznať.

Odporkyňa žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok rozhodnutím zo dňa 13.2.2008 zamietla z dôvodu nesplnenia podmienky potrebnej doby poistenia.

Po podaní opravného prostriedku bol zdravotný stav navrhovateľky posudzovaný dňa 22.4.2008 so záverom, že navrhovateľka je invalidná pre kvadruparézu (miera poklesu - 75%) s dátumom vzniku invalidity dňom 5.11.2004, pretože už v tejto dobe bola neurológom popisovaná podstatne zhoršená mobilita a parapetická chôdza navrhovateľky.

Odporkyňa na základe uvedeného rozhodnutím zo dňa 21.5.2008 priznala navrhovateľke invalidný dôchodok od 4.1.2005. Dátum priznania dôchodku určila v súlade s § 112 ods. 1 zákona, teda tri roky spätne od uplatnenia nároku žiadosťou podanou v súlade so zákonom (žiadosť zo dňa 4.1.2008) .

Rozhodnutie zo dňa 13.2.2008 o zamietnutí žiadosti o dôchodok odporkyňa zrušila svojim rozhodnutím zo dňa 23.5.2008.

Po podaní opravného prostriedku proti rozhodnutiu zo dňa 21.5.2008 bol zdravotný stav navrhovateľky posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne – ústredia so sídlom v Poprade dňa 20.11.2008 s totožným záverom o tom, že navrhovateľka je invalidná od 5.11.2004, lebo miera poklesu jej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 75% pri rozhodujúcom zdravotnom postihnutí – kvadruparéza spastická - podľa kap. VI, odd. B, pol. 8 prílohy č. 4 zákona. Z posudku vyplýva, že podozrenie na existenciu

rozhodujúceho zdravotného postihnutia bolo po prvýkrát vyslovené po hospitalizácii navrhovateľky dňa 31.1.2003, potvrdené bolo ďalšími odbornými vyšetreniami a nálezmi až v novembri 2004. Posudkový lekár konštatoval, že neexistuje dôvod na zmenu dátumu vzniku invalidity, pretože tento sa viaže na konkrétne potvrdenie uvedeného ochorenia príslušným odborníkom.

Z postupu krajského súdu je zrejmé, že dôsledne skúmal, či závery podaných posudkov majú podklad v lekárskejších nálezoch a vyšetreniach zdravotných problémov, ktoré navrhovateľka udávala, najmä tých, ktoré sú z objektívneho hľadiska spôsobilé znižovať jej pracovný potenciál. Nepochybil preto, ak na základe výsledkov vykonaného dokazovania považoval rozhodnutie odporkyne za správne a opravnému prostriedku navrhovateľky nevyhovel. Navrhovateľka nepredložila ani v odvolacom konaní žiaden dôkaz, ktorý by tento záver spochybňoval, alebo ktorý by nasvedčoval inému záveru ohľadne dňa vzniku invalidity, ako bol ustálený.

K odvolacej námietke navrhovateľky ohľadne jej podaní odporkyne zo dňa 26.12.2003 a 2.2.2004, na základe ktorých mala odporkyňa podľa jej názoru konať ako o žiadostiach o dávku, treba poukázať na ustanovenie § 184 ods. 1 a 5 zákona, podľa ktorých odporkyňa môže konať o dávke na základe žiadosti podanej na predpísanom tlačive. Námietka navrhovateľky, že odporkyňa tieto jej podania posúdila len podľa formy a nie podľa obsahu, preto neobstojí. Aj z odpovede odporkyne zo dňa 9.2.2004 na podanie – sťažnosť navrhovateľky zo dňa 2.2.2004 je zrejmé, že odporkyňa navrhovateľku nad rámec svojich povinností poučila o jej možnosti podať si žiadosť o dávku v príslušnej pobočke. Navrhovateľka sa nemôže domáhať preskúmania postupu odporkyne v období po nepriznaní invalidného dôchodku na základe jej prvej žiadosti zo dňa 14.11.1999, pokiaľ sama nepostupovala v súlade so zákonom a dávku si neuplatnila zákonom predpísaným spôsobom. Predmetom tohto preskúmacieho konania je totiž konkrétne rozhodnutie odporkyne a to rozhodnutie zo dňa 21.5.2008 ako aj postup odporkyne, ktorý jeho vydaniu predchádzal.

Na základe výsledkov vykonaného dokazovania, podľa názoru odvolacieho súdu, krajský súd dôvodne považoval rozhodnutie odporkyne za správne a odvolaniu navrhovateľky nevyhovel. Námietky navrhovateľky o nezrozumiteľnosti a nepresvedčivosti rozsudku krajského súdu odvolací súd nepovažoval za dôvodné, pretože krajský súd sa v rozsudku

vysporiadal s námietkami odporkyne a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil aj s poukazom na relevantné zákonné ustanovenia. O zákonnosti rozhodnutia a postupu odporkyne nemal pochybnosti ani Najvyšší súd Slovenskej republiky a preto rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 OSP tak, že ich náhradu navrhovateľke nepriznal, pretože v odvolacom konaní nebola úspešná.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 17. mája 2011

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Ľubica Kavivanovová